

International Science Group

ISG-KONF.COM

|
**INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"CURRENT TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF MODERN
SCIENTIFIC THOUGHT"**

**Haifa, Israel
September 27 - 30, 2022**

ISBN 979-8-88796-810-0

DOI 10.46299/ISG.2022.2.1

CURRENT TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF MODERN SCIENTIFIC THOUGHT

Proceedings of the I International Scientific and Practical Conference

Haifa, Israel
September 27 – 30, 2022

UDC 01.1

The I International Scientific and Practical Conference «Current trends in the development of modern scientific thought», September 27 – 30, 2022, Haifa, Israel. 533 p.

ISBN – 979-8-88796-810-0

DOI – 10.46299/ISG.2022.2.1

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Marchenko Dmytro</u>	PhD, Associate Professor, Lecturer, Deputy Dean on Academic Affairs Faculty of Engineering and Energy
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Security of Enterprise
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Levon Mariia</u>	Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Scientific direction - morphology of the human digestive system
<u>Hubal Halyna Mykolaiivna</u>	Ph.D. in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

81.	Демченко В.М. МЕДИТАЦІЙНІ ФОРМУЛИ В УКРАЇНСЬКІЙ НАРОДНІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ	387
82.	Кисла Н. КАУЗАЛЬНІ ПРИЙМЕННИКИ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ ПРИЧИННО-ПЕРЕШКОДИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	390
83.	Литвинко О.А. СЛОВОСКЛАДАННЯ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ ТЕРМІНОЛОГІЧНІЙ ПІДСИСТЕМІ НАСОСОБУДУВАННЯ	393
84.	Саркісова І.А. ТЕОРЕТИЧНІ ВІЗІЇ ФІЛОЛОГІЧНОГО ОСМИСЛЕННЯ ЕПІСТОЛЯРНОГО ДИСКУРСУ	396
85.	Тебегенова А., Казмагамбаєтова А., Ломова Е.А., Тулеубаєва М., Едренова Н.Т. ЧЕХОВСКИЙ НАРРАТИВ В КООРДИНАТАХ МИРОВОЗЗРЕНЧЕСКОГО КОНТЕНТА, СТИЛИСТИКИ И КОМПОЗИЦИОННОЙ ФОРМЫ.	400
PHILOSOPHY		
86.	Дубняк З.О. ПИТАННЯ ПРО СТАНОВИЩЕ МИСЛЕННЯ У ДОБУ МОДЕРНОСТІ	412
PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES		
87.	Патріман Н.Г. ДІЛОВА ГРА ЯК УНІВЕРСАЛЬНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	415
PSYCHOLOGY		
88.	Казарова Г.М. ПСИХОЛОГІЧНЕ ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСНІ КОНФЛІКТИ	423
89.	Кормило О.М., Люкс Т.І. МОЖЛИВОСТІ ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ У РОЗВИТКУ МИСЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ	425

МОЖЛИВОСТІ ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ У РОЗВИТКУ МИСЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

Кормило Оксана Михайлівна

кандидат психологічних наук, доцент
кафедра психології розвитку та консультування
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Люкс Тетяна Іванівна

магістр психології
кафедра психології розвитку та консультування
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Вступ. Дошкільний вік є важливим віковим етапом для розвитку дитячої пізнавальної активності, здібностей, пізнавальних процесів. Провідний вид діяльності – гра. Через гру дошкільник пізнає навколишню дійсність, проявляє себе як активний суб'єкт, що прагне пізнавати, виражати власну індивідуальність, стверджуватись, спрямовувати свою енергію на пізнання та розвиток своєї самості.

У системі когнітивних процесів індивіда мислення відіграє важливу роль. Це психічний процес, який відображає об'єктивну дійсність і є вищим рівнем пізнання. У дошкільному періоді відбувається інтенсивний розвиток наочно-образного і початок активного формування словесно-логічного шляхом використання мови як засобу постановки і розв'язання інтелектуальних завдань, засвоєння наукових понять [1; 2].

Виклад основного матеріалу. Проблему розвитку мислення вивчали: Л.С. Виготський, В.В. Давидов, Л.В. Занков, Г.С. Костюк, Г.О. Люблінська, Н.О. Менчинська тощо.

Мислення як пізнавальний процес відносно пізно стало об'єктом експериментального вивчення. Дослідженню даної проблеми присвячено роботи Н.В. Карамішевої. Автор виділяє наступні типи мислення: конкретне, абстрактне, вербальне, дискурсивне, недискурсивне (інтуїція, уява), логічне, алогічне, раціональне, ірраціональне, наочно-образне, концептуальне (понятійне), машинне. Н.В. Карамішева підкреслює, що становлення різних видів мислення є нерівномірним. Становлення ряду видів даного феномену, які водночас є і його рівнями, (концептуальне, машинне та ін.) відбувається в більш пізні вікові періоди, ніж дошкільне дитинство. Провідним видом мислення в дошкільному віці є наочно образне. Однак старший дошкільний вік є сензитивним для становлення нового виду мислення - словесно-логічного [3]

Аналізуючи праці О.В.Запорожця виділяється проблема наступності різних видів мислення в дошкільному віці. Автор зазначає, що формування логічного мислення відбувається не ізольовано, а на основі наочно-образного. На

початкових етапах становлення логічного мислення його операції виступають в якості допоміжних у складі наочно-образного мислення. Активізація логічних операцій у дитини зумовлює становлення самостійних внутрішніх інтелектуальних дій, спрямованих на вирішення особливих пізнавальних завдань [4]. Специфічною рисою логічного мислення дітей на відміну від наочно-образного є оперування поняттями, а не наочними образами.

Основною формою впливу на розвиток мислення дітей є дидактичні ігри. Не випадково саме дидактична гра відіграє важливу роль у навчанні і зростанні дітей, у розвитку їх самостійної ігрової діяльності. У таких іграх діти спочатку під керівництвом педагога навчаються вирішувати пізнавальні задачі, а потім грати самостійно.

Один із основних елементів дидактичної гри - дидактичне завдання, яке визначається метою навчального і виховного впливів. Структурним елементом є ігрове завдання, що виконується дітьми під час ігрової діяльності. Два завдання - дидактичне та ігрове - відображають взаємозв'язок навчання та гри. Одним із складових елементів дидактичної гри є правила гри, їх зміст та спрямованість обумовлені спільними завданнями формування особистості дитини та колективу дітей, пізнавальним змістом, ігровими завданнями та ігровими діями в їх розвитку та збагаченні [5].

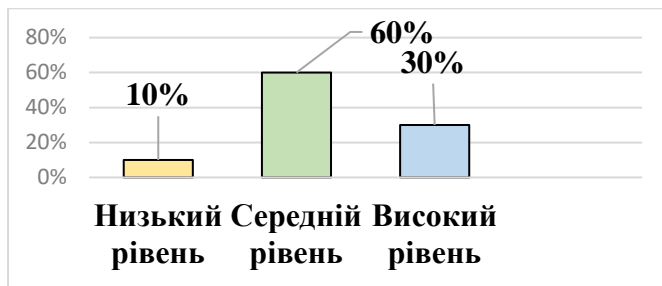
Метою нашого магістерського дослідження було вивчення впливу дидактичних ігор на розвиток мислення дошкільників. Нами було проведено емпіричне дослідження. Метою констатувального етапу було виокремлення комплексу психодіагностичних методик спрямованих на визначення рівня розвитку мислення дошкільнят. А саме: методика «Відтвори малюнок»; методика «Обведи контур»; методика «Нісенітниця».

Дослідження проводилось у дитячому садочку м. Тернополя. Провівши діагностику ми отримали наступні результати.

Аналіз результатів дослідження за методикою «Відтвори малюнок» показав, що у дітей дошкільного віку переважає середній показник розвитку мислення і становить 60 % досліджуваних. Такі діти виконали всі поставлені завдання, проте у їх роботі є деякі недоліки: контури зображених ними фігур частково відрізняються від оригіналу.

У 30 % переважає високий рівень розвитку мислення. Такі діти уважно слухали психолога та намалювали у порожніх матрицях всі завдання (6 відтворень). Вони виконували поставлене завдання від 3 до 5 хвилин.

Низький рівень розвитку мислення становить 10 % вибірки. Таким дітям важко було переключатися із одного відтворення на інше. Вони змогли заштрихувати лише по 1-3 клітинки, часто перепитували чи все правильно роблять (див. рис. 1.).

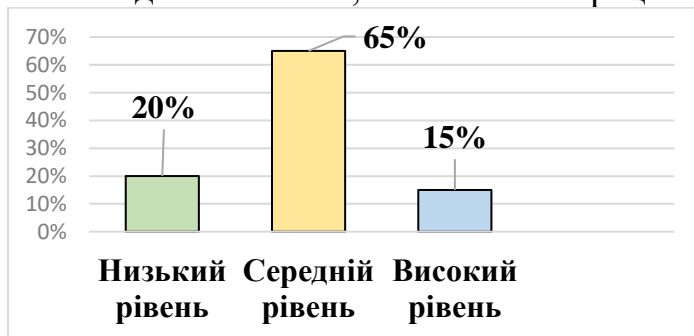

Рис. 1. Показники розвитку мислення дошкільників за методикою «Відтвори малюнок»

Аналіз результатів дослідження за методикою «Обведи контур» показав, що у дітей дошкільного віку переважає середній рівень мислення і становить 65 % досліджуваних. У таких дітей на виконання завдання йшло 100 – 110 секунд. Вони активно працювали, самостійно виконували завдання, проте зобразили декілька ліній не рівними.

Низький рівень представлений у 20 % дітей. На виконання поставленого завдання було використано більше 150 секунд. Такі діти малювали не рівні лінії, самостійно не могли виконати завдання.

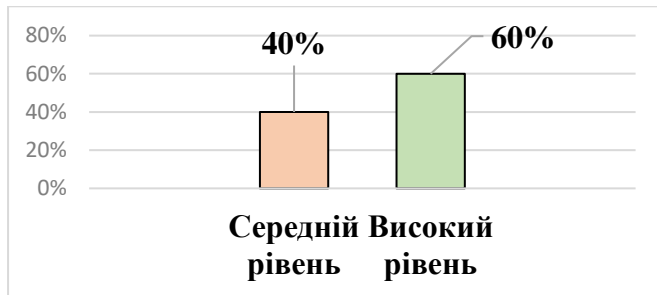
Високий рівень переважає у 15 % експериментальної вибірки. Такі дошкільники виконали завдання менше ніж за 90 секунд. При цьому вони не зробили жодної помилки, активно співпрацювали з психологом (див. рис. 2.).

Рис. 2. Рівень розвитку мислення дітей дошкільного віку за методикою «Обведи контур»

Аналіз результатів дослідження за методикою «Нісенітниці» показав, що у дошкільників переважаючим є високий рівень і становить 60 % досліджуваних. Такі дошкільники за поставлений час виявили всі 7 нісенітниць та розповіли про них психологу. Вони швидко орієнтувалися у завданні та креативно відповіли на запитання.

Середній рівень становить 40 % вибірки. Такі діти помітили усі наявні нісенітниці, проте за відведений час не встигла пояснити деякі з них (див. рис. 3.).

Рис. 3. Показники розвитку мислення дошкільників за методикою «Нісенітниця»

Конкретна образність мислення дошкільника не виключає деяких примітивних форм міркувань і висновків. Логічне мислення дошкільника в будь-якій формі під час виконання поставлених завдань відрізняється деякими загальними характерними рисами:

- легкою постановкою задачі і її вирішення: на місце малознайомих умов дитина ставить більш відомі на основі «почуття знайомості»;
- встановлення простих зв'язків не тільки між істотними властивостями об'єктів, а й між випадковими, зовнішніми, другорядними сторонами. Це обумовлює своєрідність розумового процесу дошкільнят.

Висновки. Отже, для дітей дошкільного віку переважаючим є середній рівень розвитку мислення. Такі діти самостійно виконували завдання без допомоги психолога. Вони цілеспрямовано та активно йшли до поставленої мети. Швидко переключалися із одного завдання на інше, при цьому виконуючи їх з відповідною акуратністю.

За результатами дослідження нами була розроблена програма, що складається із 10 занять, включає комплекс дидактичних ігор пошукового та творчого характеру. Вони допомагають у розв'язанні завдань щодо розвитку мислення дітей дошкільного віку. Важливою умовою проведення розвивальних занять є створення позитивного мікроклімату в групі, забезпечення групової динаміки та взаємодії між однолітками та керівником групи.

Завдання програми: розвивати комунікативні та ігрові навички, навички спільної діяльності; сприяти активному налагодженню контакту; розвиток психомоторики дошкільників; розвиток мислення дітей; розвиток уваги, уяви дошкільнят; виробляти навички релаксації, відновлювати позитивний настрій.

Метою подальшого нашого дослідження є перевірка ефективності розробленої програми розвитку мислення дошкільнят методами дидактичної гри.

Список літератури

1. Павелків Р. В. Дитяча психологія: навч. посіб. для самост. роботи студ. Київ: Академвидав, 2010. С. 283-292.
2. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. С. 201-209, 230-239.
3. Карамішева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика: Посібник для студентів та аспірантів. Львів: Астролябія, 2002. 356 с

4. Скрипченко О. В. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. Київ: Просвіта, 2001. 416 с.
5. Артемова Л. В. Вчися граючись. Навколишній світ у дидактичних іграх дошкільників. Київ: Томіріс, 1995. 112 с.